

שירותי בריאות כללית, חטיבת הקהילה

משרד הבריאות
האגף לגריאטריה והמינהל לתכנון
אסטרטגי וכלכלי

משרד הרווחה והשירותים
החברתיים, השירות לזקן

המוסד לביטוח לאומי,
אגף סיעוד

מידעון לחברי הוועדות המקומיות

גיליון מס' 4 15 דצמבר, 2015, ג' טבת, תשע"ו

דבר המערכת

לאחר הפסקה קצרה בפרסום המידעון אנחנו שמחות לחזור ולהפיץ את המידעון הנוכחי, העוסק בסוגיות עדכניות בתחום הטיפול בזקן הסיעודי.

[קרא עוד](#)

שאלה שנשאלנו: עומס טיפולי סביר בכפוף להעסקת מטפל ישראלי, לפי קביעת הוועדה המקומית

[לחצו כאן](#)

העסקת מטפל בן 70 ומעלה לזקן שצבר 7 נקודות בניידות או בטיפול בהפרשות

[קרא עוד](#)

אסור להחתים זקן על ויתור על סודיות

[קרא עוד](#)

יום עיון שנתי לחברי הוועדות המקומיות 2015

[קרא עוד](#)

כנס ארצי: בני משפחה מטפלים בזקנים - אתגר אישי וחברתי

[קרא עוד](#)

קראתם ואתם רוצים להגיב? יש לכם שאלות או בקשות?

[כתבו לנו](#)

שירותי בריאות כללית, חטיבת הקהילה

משרד הבריאות
האגף לגריאטריה והמינהל לתכנון
אסטרטגי וכלכלי

משרד הרווחה והשירותים
החברתיים, השירות לזקן

המוסד לביטוח לאומי,
אגף סיעוד

דבר המערכת

בגיליון זה של המידעון בחרנו להציג בפניכם את הנושאים הבאים: התאמת מוצרי ספיגה לזקן, העסקת מטפלים בני 70 ומעלה, נהלים בהעברת מידע רפואי אודות מחלות הזקן, הרצאה בנושא בני משפחה מטפלים שניתנה ביום העיון השנתי לחברי הוועדות המקומיות וסיכום של כנס ארצי בנושא **בני משפחה מטפלים בזקנים: אתגר אישי וחברתי**, שהתקיים על ידי ארגונים שונים העוסקים בתחום זה.

עד עתה התפרסמו ארבעה גיליונות של המידעון. נשמח לשמוע את דעתכם באשר למתכונת ולנושאים שהועלו בו עד כה, ומהן העדיפויות שלכם לגיליונות הבאים כולל נושאים ייחודיים לדיון, אירועים או מקרים שהייתם מעוניינים לשתף בהם את חברי הוועדות המקומיות.

רוחמה, דליה, לריסה

[חזרה](#)

תשובה לשאלה...

שאלה שנשאלנו: עומס טיפולי סביר בכפוף להעסקת מטפל ישראלי, לפי קביעת הוועדה

המקומית

השאלה שהופנתה אלינו היתה:

הוועדה המקומית החליטה במקרה של בקשה לבחינת עומס טיפולי, במצב שבו לבני הזוג אושרה זכאות ברמת תלות גבוהה, בשיעור 168% כל אחד - שקיים עומס טיפולי סביר, בתנאי שיועסק מטפל ישראלי במשך 10 שעות שבועיות בבית הזקנים. האישור הועבר למשפחה, וממנה לרשות ההגירה. רשות ההגירה פנתה אלינו בשאלה כיצד להתייחס לאישורים מסוג זה ובקשה לדעת מי יפקח ויבדוק ששני הזקנים אכן מקבלים 10 שעות שבועיות של טיפול ע"י מטפל ישראלי. בסיכום שהושג עם רשות ההגירה, הוחלט שוועדה ברשות ההגירה תבחן כל החלטה כזאת, כמו כל אישור אחר, שאיננו מותנה בתוספת של שעות טיפול ע"י מטפל ישראלי, אך האחריות לפיקוח על ביצוע הטיפול ע"י מטפל ישראלי, היא של הוועדה המקומית, באמצעות ביקורי בקרה, כפי שנהוג לגבי כל הזכאים המקבלים טיפול אישי בבית, במסגרת גמלת סיעוד.

[חזרה](#)

שירותי בריאות כללית, חטיבת הקהילה

משרד הבריאות
האגף לגריאטריה והמינהל לתכנון
אסטרטגי וכלכלי

משרד הרווחה והשירותים
החברתיים, השירות לזקן

המוסד לביטוח לאומי,
אגף סיעוד

העסקת מטפל בן 70 ומעלה לזקן שצבר 7 נקודות בניידות או בטיפול בהפרשות

בחוזרים לוועדות המקומיות מיום 13.11.2013 ומיום 22.12.2014 בנושא הנחיות בדבר העסקת מטפלים בני 70 ומעלה, נקבעו הכללים המאפשרים העסקת מטפלים בני 70 ומעלה, אצל זקנים. יחד עם זאת, בחוזרים אלה נרשם עוד כי בקשות חריגות של הזקן או בני משפחתו להעסיק מטפלות/בן/בת 70 ומעלה אצל זכאי שקיבל במבחן התלות, 7 נקודות בניידות או בטיפול בהפרשות, יבחנו ע"י הוועדה המקומית ויועברו ע"י פקיד התביעות למשרד הראשי להחלטת הצוות הבין משרדי.

לידיעתכם: לכל פנייה לצוות הבין משרדי יש להקפיד ולצרף את כל הנתונים הבאים:

1. שיעור הזכאות שנקבע לזקן.
2. הניקוד שהזקן צבר בסעיפים ניידות והפרשות.
3. גילו המדויק של המטפל.
4. אם המטפל מועסק בבית הזקן: לציין מתי התחיל לטפל בו ואם יש כוונה להמשיך העסיקו.
5. אם המטפל התחיל לטפל בזקן, לאחר שמלאו למטפל 70 שנה- לקבל הסבר מנותן השירותים מדוע הופנה מטפל בגיל זה.
6. האם יש למטפל ניסיון בעבודה עם קשישים במצב סיעודי. אם כן - מהו הניסיון שלו ומהו משך עבודתו בסיעוד.
7. דוח עמ"א לאחר ביקור בבית הזקן והתרשמות מאיכות הטיפול.
8. דוח של הוועדה המקומית והמלצה מנומקת של חברי הוועדה אם לאשר את העסקת המטפל או לדחותה.

[חזרה](#)

שירותי בריאות כללית, חטיבת הקהילה

משרד הבריאות
האגף לגריאטריה והמינהל לתכנון
אסטרטגי וכלכלי

משרד הרוחה והשירותים
החברתיים, השירות לזקן

המוסד לביטוח לאומי,
אגף סיעוד

אסור להחתיים זקן על ויתור על סודיות למסירת מידע רפואי בעניינו - לנותן השירותים

לאחרונה הובא לידיעתנו, מקרה שבו ועדה מקומית, דרשה מזקנה לחתום על טופס ויתור סודיות רפואית, כדי לאפשר לוועדה המקומית להעביר מידע רפואי בעניינה לנותן השירותים. לידיעתכם: החתמת זקן על טופס כזה הוא בניגוד מוחלט להוראות משרד הבריאות, ויש להקפיד ולהימנע מלנהוג כך.

ב 20.5.2013, נשלחה איגרת מס' 270 לנותני השירותים בנושא: **מטפלים מטעם חוק סיעוד -**

קבלת מידע על מחלות הזקן. איגרת זו נשלחה גם לחברי הוועדות המקומיות.

מברור שערכנו לפני פרסום האגרת עם משרד הבריאות עולה כי "על פי חוק זכויות החולה (בעיקר סעיף 19¹) חלה חובה על הצוות הרפואי לשמור על סודיות בנוגע לכל מידע שקשור למטופל שלהם.

בהתאם, יש חובה לשמור על סודיות המטופל, לרבות בגיל זיקנה, ולא רק שאין חובה ליידע את המטפלים בזקנים על מחלות, אלא חל איסור ליידע אותם."

כדי למנוע העברת זיהומים בין מטפל למטופל, או להיפך- על כלל המטפלים לנקוט אמצעי זהירות שגרתיים, לדוגמא:

1. לשמור על היגיינת ידיים אחרי כל טיפול.
2. לשמור על היגיינה של הבית.
3. יש להשתמש בכפפות.
4. כאשר יש מחלות חום, שיעול, שילשול, הפרשות מפצעים, צנטרים וכד' מומלץ להשתמש במסכה, חלוק וכו'.
5. להקפיד על קבלת חיסונים נגד מחלות מדבקות;

יש להקפיד ולנהוג על פי הנחיות אלה.

שירותי בריאות כללית
הקהילה

משרד הבריאות
האגף לגריאטריה והמינהל לתכנון
אסטרטגי וכלכלי

מלב פתוח לרוחה
משרד הרווחה והשירותים
החברתיים, השירות לזקן

המוסד לביטוח לאומי,
אגף סיעוד

יום עיון שנתי לחברי הוועדות המקומיות

ביום שני 19.10.2015 התקיים יום עיון שנתי לחברי הוועדות המקומיות. הפעם, בשונה משנים קודמות התקיים יום העיון במתכונת של יום עיון אחד לחברי הוועדות המקומיות מכל הארץ. ההרצאות ביום זה היו בנושאים הבאים:
בני משפחה מטפלים בזקנים: אתגרים וסוגיות מקצועיות שניתנה ע"י דר' איילה אליהו, היחסים בין עובדים זרים, זקנים ובני משפחה שניתנה ע"י פרופ' ליאת איילון ואגירת חפצים והשלכותיה עם הופעת מחלת הקיהיון, שניתנה ע"י דר' בת שבע פורת כץ.

[חזרה](#)

דר' איילה אליהו הרצתה בפני המשתתפים בנושא: בני משפחה מטפלים בזקנים - אתגר אישי וחברתי.

היא נאותה לאפשר לנו לצרף את ההרצאה מיום העיון לוועדות המקומיות שהתקיים ב-19.11.2015, ואנו מודים לה על כך: לחץ על הקובץ לפתיחת המצגת.

בני משפחה מטפלים
נ סיעוד 19.10.15.pdf

שירותי בריאות כללית, חטיבת הקהילה

משרד הבריאות
האגף לגריאטריה והמינהל לתכנון
אסטרטגי וכלכלי

משרד הרוחה והשירותים
החברתיים, השירות לזקן

המוסד לביטוח לאומי,
אגף סיעוד

כנס ארצי: בני משפחה מטפלים בזקנים - אתגר אישי וחברתי

ביום 30.4.2015 התקיים במודיעין כנס ארצי, ראשון מסוגו בנושא בני משפחה מטפלים בזקנים - אתגר אישי וחברתי.

כתוצאה מן העלייה במספר הזקנים הזקוקים לטיפול, מטלות הטיפול בבני משפחה זקנים, הופכות לאחד התפקידים המרכזיים של בני משפחה הנמצאים באמצע החיים. כיום מדובר בכמיליון בני משפחה הממלאים תפקיד מרכזי בטיפול בזקנים מוגבלים.

גב' אנאבלה שקד ממכון אדלר, הרצתה בנושא: **"מטפלים עיקריים בעידן המודרני - התמודדות מיטבית עם מציאות מורכבת"**. לדבריה, המטפל העיקרי בהורים זקנים מקבל על עצמו תפקיד מורכב. היא התמקדה בהרצאה באחד מן הטיפוסים של בני משפחה "פעיל היתר": טיפוס זה הינו בעל תחושה גבוהה של אחריות, מסירות ומחויבות להוריו. הוא נוטה לבצע את רוב המשימות ואינו משתף או מתחלק בתפקיד זה עם האחרים בגלל שהוא אינו סומך עליהם. מצב זה מוביל אותו לשחיקה ולמתחים ביחסים הן עם העוזרים הפוטנציאליים והן עם ההורים. האתגר של מטפל העיקרי מטיפוס זה הינו להבין שמדובר בהיערכות מתאימה לצורך גיוס כוחות ומשאבים למשך זמן ארוך מאוד. ההיערכות צריכה לכלול הבנת המצב ומידע על האפשרויות הקיימות למציאת הפתרונות המיטביים לצורך התמודדות עם הקשיים הניצבים בפניו. שקד הציגה מודל התערבות המורכב מחמישה שלבים עיקריים, לתמיכה בבן המשפחה המטפל. גב' ג'ני ברודצקי הרצתה בנושא: **"בני משפחה מטפלים כאוכלוסיית יעד של מערכות הבריאות והרוחה - מגמות בארץ ובעולם"**. היא

סקרה ספרות מחקרית הממוקדת בחשיבות הטיפול של המשפחה בזקן וציינה כי לאורך כל ההיסטוריה רוב הסיוע לאנשים עם מוגבלות ניתן על ידי בני משפחה. לדבריה, בשנים האחרונות, צפוי שלשינויים במבנה המשפחה ובנורמות המשפחתיות תהיינה השלכות על זמינות הטיפול בבני משפחה זקנים. אמנם, יש עניין לאפשר לבני משפחה להתמיד במתן טיפול כדי שזקנים יוכלו להמשיך לחיות בקהילה, אולם, מורכבות הטיפול מציבה אתגר בפני נותני השירותים השונים למנוע שחיקה בקרב מטפלים עיקריים, המתמודדים עם ההשפעות השליליות של הנטל, וכתוצאה מכך, גורמים לעיתים, לפגיעה בזקן הסיעודי. לדבריה, מדיניות ותכניות לקשישים ובני משפחה מושפעות מתפיסות חברתיות כלכליות ומאלו של משטרי הרוחה השולטים במדינה. היא טענה כי ההשקעה במשפחות התומכות בבני משפחה כדאית מבחינה כלכלית וצריכה להיות בעדיפות עליונה בהיערכות המדינה להתמודדות עם הזדקנות האוכלוסייה.

גב' ברודסקי טענה כי לעומת העולם, אנחנו מצויים בתחילת הדרך וכדי להיערך לשינוי בטיפול באוכלוסיית בני משפחה יש לערוך שינוי בפרדיגמה של מדיניות השירותים השונים.